

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΑΛΛΗ

* * * * 25 Σεπτ. 1911

Ἀξιότιμε κ. Πάλλη,

Συγγνώμη που δὲ σᾶς ἀπάντησα ἀμέσως· μοῦ γράψατε πὼς θὰ πᾶτε ταξίδι καὶ ἀργοπώρησα. Τώρα πιστέω νὰ βρίσκεστε στὸ Αἰθερπουλ.

Πήρα καὶ τὲς τρεῖς σειρὲς τῶ βιβλίων που μοῦ στείλατε καὶ σᾶς ἐφχαριστῶ παραπολύ. Διάβασα ἀρκετά. Τώρα περνῶ τὴν Ἰλιάδα σας. Ἐχω μπροστά μου τὸ ἀρχαῖο κείμενο τῇ γαλλικῇ μετάφρασι καὶ τῇ δικῇ σας. Ἔτσι συγκρίνοντας μιὰ γλῶσσα νεκρή, μιὰ ξένη καὶ τῇ μητρικῇ μας βλέπω τί δύναμη καὶ τί ζωὴ ἔχει ἡ τελευταία. Αἱ φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου τοῦ κ. Ἑφταλιώτη μοῦ ἔφεραν στὸ νοῦ τύσες ἀναπαράστασες που μικρὸ παιδί σχημάτισα γύρω μου. Σὰν Μυτιληνίος που εἶμαι διαβάζοντάς τις νόμιζα πὼς βρισκόμουνα στὸ νησί μας, στὸ χωριὸ μας στὴν ἐκκλησιά μας. Πόσες φορές μιὰ φράση, μιὰ λέξη μόνο ἔκαμαν τὸ νοῦ μου νὰ πετᾷ σὲ χρόνια περασμένα δύστυχα ἢ εὐτυχισμένα! Πότε γελοῦσα βλέποντας κάτι ιδιωτισμοὺς τῆς Μυτιλήνης καὶ πότε ἀναστέναζα! Μὲ λίγα λόγια δὲν ὑπάρχει αἴσθημα στὴν καρδιά μου που νὰ μὴ ξύπνησε ἀφτὲς, τὲς ἡμέρες που διαδίδω τὴν Ἰλιάδα σας, τὰ ποιήματά σας, τὲς φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ρωμιουσίνης τοῦ κ. Ἑφταλιώτη.

Διαβάζοντάς ἕνα βιβλίο γραμμένο στὴν καθαρεύουσα δὲ θυμοῦμαι ποτὲ νὰ δοκίμασα τόση χαρά, λύπη κ' ἐφχαρίστηση. Μαθαίνουμε λοιπὸν μικρὰ παιδιὰ ἀκοπα καὶ ἀχολα ἀπὸ τὸ γλυκὸ στόμα τῆς μάνας μας μιὰ γλῶσσα που ἔχει τόση μαγικὰ δύναμη καὶ τόση χάρη καὶ ὕστερα ἅμα μεγαλόσουμε τὴν περιφρονούμε καὶ τὴν λέμε χυδαία καὶ βάρβαρο. Τὶ στραβομάρα που τὴν ἔχουμε! Μᾶς μαθαίνουν νὰ μὴν ἀγαποῦμε τὴ γλῶσσα τῆς μάνας μας, ἀλλὰ τὴν καθαρεύουσα, σὰν νᾶναι τὸ γάλα τῆς ἀγελάδας, πὺθ γλυκὸ καὶ πὺθ καλὸ ἀπὸ τὸ γάλα τῆς μάνας! Μὰ ἡμεῖς οἱ Ρωμιοὶ που κάθε πρᾶμα δικό μας τὸ θαρροῦμε τιποτένιο καὶ τὸ περιφρονούμε — ἀκόμα καὶ τὸ γάλα τῆς μάνας μας ἀφοῦ οἱ πὺθ πολλὲς μητέρες δὲν καταδέχονται νὰ βυζιάξουν τὰ παιδιὰ τους — πὼς νὰ καταδεχτοῦμε νὰ γράφουμε μιὰ γλῶσσα που μαθαίνουμε ἀπ' ἀφτὴ τὴ μάνα μας!

Ἄραγε θάλλθαι στιγμὴ που θάνοιξουμε ὅλοι τὰ μάτια μας; Ἐγὼ λέγω πὼς θάλλθαι. Γιατὶ μὲ τὴ μικρὴ πείρα ποὺ ἔχω τῆς κοινωνίας μας εἶδα πὼς οἱ πὺθ πολλοὶ φοιτητάδες ἐπιστήμονες, συγγραφεῖς καὶ λόγιοι μας κατάλαβαν ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια ἢ φυσικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ καὶ ὅλοι φροντίζουν νὰ τὴν

διαδώσουν. Ἀφτὸ θὰ πεῖ πὼς οἱ σπόροι που σπέρνετε Σεῖς οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἀκούραστοι ὑπερασπιστάδες καὶ διαλαλητάδες μιᾶς τέτοιας ἀληθείας σωτηρίου γιὰ τὸ ἔθνος μας, φύτρωσαν γερὰ μέσα στὴν καρδιά σὼν πὺθ πολλῶν Ρωμιῶν. Κουράγιο λοιπὸν!

Τὶ μοῦ τὸ λέει ἀλόθεφτα ἐμένα ἀφτὸ ἡ ψυχὴ μου, θὰ φέξει ἡμέρα μιὰ φορὰ που θὰ (χαθεῖ τὸ σκοτάδι κ' ἡ ἀλήθεια που φωνάζετε παντοῦ θὰ βασιλέψει).

Μὲ πολλὴ ἐχτίμηση καὶ ἀγίατη.

* * *

ΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ

Ἀφιερωμένο στὸ Ψυχάρι

Εἶν' ἡ τέχνη θεϊκὰ
Τοῦ πετρᾶ ποὺ μὲ πικούνει
Πέτρες πελεκᾷ,
Φικιάνει τὸ καντούνι.

Σφύρα ὁ σιδερεῶς κρατᾷ
Μὲ μασιὰ σίδερο πιάνει
Τὸ πυρόνει στὴ φωτιά
Καὶ τὸ πλάθει πᾶ στ' ἀμόνι.

Ὁ Λαὸς τὲς λέξεις σπᾷ,
Τεχνικὰ τὲς ξυεῖ μὲ χτένι
Τὰ διαφύρετ' ἀποσπᾷ
Γλώσσου πλάθει ἀγαλματένι!

Πόλη

ΓΙΑΝΗΣ ΣΦΑΚΙΑΝΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΣΙΡΟ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»,

Φίλε «Νουμά»,

Δὲν πρέπει νὰ σὲ ζαλίζει ὅ,τι γράφει ὁ Τσίρος τῆς «Ἑστίας». Τύπωνε ὅσα λέει γιὰ νὰ ξέρουμε τί γίνεται, μὰ περιττὸ ν' ἀπαντᾷς σ' ἄνθρωπο ποὺ ντρέπεται τ' ὄνομά του καὶ κατατρέχει στὰ ἄλφια.

Ἐννοεῖται ὅσα λέει εἶναι πικραμένου λόγια, καὶ τὸν τσοῦζει ἀκόμα τὸ κατὰ σίδερο ποὺ τοῦ κάθισε στὸ κούτελο ὁ κ. Πάλλης. Καὶ θὰν τὸν καίει ὅσο ζεῖ, γιατί σὰν ξανατυπωθεῖ ὁ «Ταμπουράς καὶ Κόπανος» θὰ καταχωρεθεῖ καὶ τὸ γνωστὸ ἐπίγραμμα μέσα στὴν «Αἵθετος τῆς Φρίκης» του.

Πρόθυμος

ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ